

Krátky proti Slovensku, rozsudek ze dne 15. 2. 2024 - Presumpce nevinny

Stěžovatel: Krátky

Žalovaný stát: Slovensko

Číslo stížnosti: 35025/20

Datum: 15.02.2024

Článek Úmluvy: čl. 6 odst. 2

Rozhodovací formace: Senát

Soud: Evropský soud pro lidská práva

Hesla: dohoda o vině a trestu, nestranný soud, presumpce nevinny, spravedlivý proces

Český právní řád: čl. 36 odst. 1 a čl. 40 odst. 2 Listiny základních práv a svobod
§ 2 odst. 2, § 30 odst. 1, § 175a a násl. zákona č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád)

Významnost: 2

VÝBĚR ROZHODNUTÍ EVROPSKÉHO SOUDU PRO LIDSKÁ PRÁVA PRO JUSTIČNÍ PRAXI Č. 2/2025

Krátky proti Slovensku, rozsudek ze dne 15. 2. 2024

Autorský komentář

Autorský komentář: viz rozsudek ze dne 17. 9. 2024, C. O. proti Německu, č. 16678/22

SKUTKOVÝ STAV

1. Stížnost se týká tvrzeného porušení presumpce nevinny. Stěžovatel vznáší námitky podle čl. 6 odst. 2 Úmluvy.

2. Trestní řízení bylo zahájeno proti stěžovateli pro několik trestných činů, konkrétně založení a vedení zločinecké skupiny a zapojení do obchodu s drogami. Stěžovatel byl zatčen spolu s dalšími obviněnými.

3. Specializovaný trestní soud dne 8. 1. 2019 schválil dohodu o vině a trestu uzavřenou mezi státním zastupitelstvím a jedním z obviněných V. N., kterého uznal vinným z účasti na zločinecké skupině a výroby a obchodování s drogami. Podstatné části rozsudku zní následovně:

„Specializovaný trestní soud ... v trestním řízení proti Dávidu Krátkemu a ostatním ... rozhodl následovně:

...Obviněný D. K. a D. K. ... byli členy zločinecké skupiny ‚Twins‘, založené ... s cílem páchat trestnou činnost, především drogovou kriminalitu, včetně použití násilí pro prohloubení svého vlivu a zastrašení dalších členů

skupiny a jiných zločineckých skupin ... obvinění D. K. a D. K. stáli na vrcholu hierarchie – společně skupinu vedli a koordinovali členy stojící na nižších pozicích při páchání trestné činnosti ... Obvinění D. K. a D. K. ... pravidelně a nezákonně obstarávali návykové a psychotropní látky ..., zároveň skladovali určité prekurzory pro výrobu návykových a psychotropních látek ... a následně zajišťovali výrobu metamfetaminu; dále distribuovali různé návykové a psychotropní látky ... D. K. a D. K. poskytovali návykové a psychotropní látky ustálené síti zákazníků, lidem na nižších pozicích v hierarchii skupiny, konkrétně ... obviněnému V. N. a dalším neidentifikovaným osobám, kteří jim byli podřízeni, plnili jejich rozkazy a dále prodávali drogy za cenu, kterou ustanovili.“

4. Dohoda o vině a trestu obsahovala podrobný popis skutku a stěžovatelovo plné jméno.
5. Soudce rozhodnutí vyhlásil při veřejném jednání za přítomnosti médií. Použil přitom plné jméno stěžovatele, avšak opravil se s tím, že by mělo být nahrazeno jeho iniciály.
6. Stěžovatel podal dne 31. 10. 2019 stížnost k Ústavnímu soudu, která byla odmítnuta s tím, že soudce jeho jméno sice skutečně přečetl, ale poté se opravil.
7. Specializovaný trestní soud následně dne 25. 9. 2020 uznal stěžovatele vinným z několika trestných činů, včetně účasti na zločinecké skupině a obchodu s drogami.
8. Nejvyšší soud zamítl dne 7. 7. 2021 jeho odvolání.
9. Stěžovatel podle čl. 6 Úmluvy namítal, že formulace rozhodnutí o spoluobviněném porušila jeho právo na presumpci nevinu.

PŘÁVNÍ POSOUZENÍ

TVRZENÉ PORUŠENÍ ČLÁNKU 6 Odstavce 2 ÚMLUVY

10. Stěžovatel namítl, že byl veřejně za přítomnosti novinářů označen za zločince a bylo tak porušeno jeho právo na presumpci nevinu. Vláda uvedla, že formulace užitá v rozsudku týkající se spoluobviněného neporušila princip presumpce nevinu, a zdůraznila, že soudce zmínil jméno stěžovatele při čtení rozsudku, ale pak se opravil.
11. Soud shledává, že stížnost není zjevně neopodstatněná ve smyslu čl. 35 odst. 3 písm. a) Úmluvy a není nepřijatelná ani z jiného důvodu. Musí proto být prohlášena za přijatelnou.
12. Projednávaný případ se týká otázky, zda zásah do principu presumpce nevinu představuje prohlášení soudce, které je učiněno při veřejném jednání za přítomnosti médií a je součástí rozsudku proti spoluobviněnému. Úkolem Soudu je posoudit, jestli byla za této situace práva stěžovatele podle čl. 6 odst. 2 Úmluvy respektována.
13. Obecná východiska stran presumpce nevinu byla shrnuta v rozsudcích ze dne 28. 11. 2002, Lavents proti Lotyšsku (č. 58442/00, bod 125); ze dne 27. 2. 2007, Nešťák proti Slovensku (č. 65559/01, bod 88); ze dne 27. 2. 2014, Karaman proti Německu (č. 17103/10, bod 41); a ze dne 25. 11. 2021, Mucha proti Slovensku (č. 63703/19, body 57–58).
14. V projednávané věci rozsudek schvalující dohodu o vině a trestu spoluobviněného (a samotná dohoda) obsahoval podrobný popis spáchané trestné činnosti, včetně role stěžovatele jako jednoho z pachatelů a jednoho z vůdců zločinecké skupiny. Tento rozsudek založený na popisu trestné činnosti, včetně podrobného vyličení role stěžovatele, mohl vzbudit obavy z ovlivnění posouzení otázky, zda sám stěžovatel splnil všechny podmínky nezbytné pro to, aby byl těmito trestnými činy uznán vinným. Tento způsob popisování stěžovatele a jeho jednání může v zásadě aktivovat ochranu jeho práva na presumpci nevinu (viz Mucha, cit. výše, body 55–56).

15. Vzhledem k tomu, že stěžovatel byl obviněn z organizované trestné činnosti a trestných činů založení, vedení a podpory zločinecké skupiny, které mohou být ze své podstaty páčány pouze společně s dalšími osobami, se jeví pro posouzení případu jako nezbytné při popisu trestné činnosti označit osoby, o nichž není rozhodováno.

16. V rozhodnutí byl stěžovatel označován za „obviněného“. Vnitrostátní soud tedy sporná tvrzení zřejmě nepoužil, aby stěžovatele označil za vinného, ale aby podpořil své rozhodnutí proti jeho spoluobviněnému. Absence úmyslu porušit právo na presumpci nevinny však nevylučuje porušení čl. 6 odst. 2 Úmluvy (viz rozsudek ze dne 22. 4. 2021, Avaz Zeynalov proti Ázerbájdžánu, č. 37816/12 a 25260/14, bod 69).

17. Soudce zároveň v rozsudku výslovně označil stěžovatele za člena zločinecké skupiny zapojené do trestné činnosti. Jeho plné jméno bylo součástí dohody o vině a trestu. V rozhodnutí čteném během jednání ani jeho písemném vyhotovení soudce neuvedl, že stěžovatel byl „stíhán samostatně“ nebo že se soud v předmětném trestním řízení zabýval výhradně posouzením trestní odpovědnosti jeho spoluobviněného (srov. Karaman, cit. výše, bod 69). Na začátku písemného vyhotovení rozhodnutí soudce uvedl plné jméno stěžovatele (viz první řádek citovaný výše, bod 3), takže následné použití iniciál již nesníží dojem, že stěžovatel se trestných činů popsaných v rozhodnutí dopustil.

18. Situaci přitížilo, že soudce rozhodnutí vyhlásil na veřejném jednání za přítomnosti médií. Zpočátku použil stěžovatelovo plné jméno, ale následně poznamenal, že by mělo být nahrazeno iniciály. I po této opravě však veřejnost věděla, komu iniciály patří.

19. Soud nadto v obdobném případě v minulosti považoval za sporné, zda je v rozsudku proti spoluobviněnému nezbytné stěžovatele konkrétně identifikovat při odkazu na dalšího spolupachatele s určitým postavením ve skupině a na jeho roli při konkrétním jednání či opomenutí (viz Mucha, cit. výše, bod 60).

20. Prohlášení soudců podléhají přísnější kontrole, než ta jiných orgánů (viz rozsudek ze dne 21. 9. 2006, Pandý proti Belgii, č. 13583/02, bod 43). V projednávaném případě má Soud za to, že sporná tvrzení nebyla omezena na popis „stavu podezření“ stěžovatele, ale představovala ho jako osobu, která se dopustila trestných činů. Celkový způsob a kontext, v němž byla tato prohlášení učiněna, tudíž představovaly riziko, že nebudou pochybnosti o tom, že stěžovatel předmětné trestné činy spáchal (viz rozsudek ze dne 13. 10. 2020, Maksim Savov proti Bulharsku, č. 28143/10, bod 73; a Avaz Zeynalov, cit. výše, bod 70).

21. Konečně není patrné, že by vnitrostátní soudy vyvinuly jakoukoli následnou snahu předmětnou vadu napravit (viz Avaz Zeynalov, cit. výše, bod 71).

22. Došlo tudíž k porušení čl. 6 odst. 2 Úmluvy.

(...)

VÝROK

Z TĚCHTO DŮVODŮ SOUD JEDNOMYSLNĚ

1. *prohlašuje* stížnost za přijatelnou;

2. *rozhoduje*, že došlo k porušení čl. 6 odst. 2 Úmluvy;

(...)

(zpracovali JUDr. Petr Škvain, Ph.D. a Mgr. Bc. Kamila Tokošová)